

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 725/2014-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o sťažnosti obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej JUDr. Romanom Kvasnicom, Advokátska kancelária, Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 78/2005, za účasti Okresného súdu Nitra, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 78/2005 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Okresný súd Nitra je povinný obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., uhradiť trovy konania v sume 340,89 € (slovom tristoštyridsať eur a osemdesiatdeväť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Romana Kvasnicu, Advokátska kancelária, Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 78/2005.

Návrhom na vykonanie exekúcie z 18. marca 2005 sa pôvodný veriteľ – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodný veriteľ“ alebo „pôvodný oprávnený“), domáhal vymoženia pohľadávky v sume 41 960 Sk (1 392,82 €) s príslušenstvom priznanej platobným rozkazom okresného súdu sp. zn. Ro 845/1994 zo 6. marca 1995 voči povinnému v 1. rade [REDAKOVANÉ], povinnej v 2. rade [REDAKOVANÉ], povinnému v 3. rade [REDAKOVANÉ] a povinnému vo 4. rade [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „povinní“).

Zmluvou o postúpení pohľadávok z 15. decembra 2010 postúpil pôvodný oprávnený sťažovateľovi pohľadávku, ktorá je predmetom napadnutého exekučného konania. Na tomto základe sťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania.

Okresný súd uznesením č. k. 17 Er 78/2005-63 z 10. mája 2011 rozhodol tak, že pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného tak, že do konania namiesto pôvodného oprávneného vstupuje sťažovateľ.

Sťažovateľ namietal, že okresný súd „*po dobu dlhšiu ako 21 mesiacov nezabezpečil právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia*“, preto zaslal okresnému súdu 15. februára 2013 žiadosť o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným.

Okresný súd na predmetnú žiadosť nereagoval, preto sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na ktorú okresný súd reagoval podaním z 3. decembra 2013, v ktorom „*iba konštatoval, že predmetné uznesenie nebolo možné doručiť povinným v 1. až 4. rade a doručuje sa im na posledné zistené adresy pobytu*“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„*Súčasný protiprávny stav spočíva v tom, že Okresný súd síce pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak nevykonal plynule opatrenia na doručenie rozhodnutia súdu povinným, čím predmetné uznesenie do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť, hoci v odpovedi zo dňa 03. 12. 2013 bolo uvedené, že uznesenie sa povinným doručuje. Sťažovateľ sa týmto postupom Okresného súdu dostal do právneho stavu neistoty, z dôvodu prieťahov v konaní spôsobenými prvostupňovým Okresným súdom. Táto skutočnosť má za následok aj stav, kedy exekútor nemôže ďalej vykonávať úkony potrebné na vymoženie pohľadávky v prospech skutočného veriteľa, ktorým je aktuálne sťažovateľ. Konanie o rozhodovaní čiastkovej otázky právneho nástupníctva na strane oprávneného, trvá od 08. 04. 2011, t. j. už vyše troch rokov.*

Sťažovateľ má za to, že doterajšia dĺžka konania o tejto čiastkovej otázke je ovplyvnená iba nečinnosťou Okresného súdu, ktorý adekvátne nereaguje na žiadne písomne doručené podania sťažovateľa. Následky tejto skutočnosti, ktoré spôsobil svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je práve ochrana zákonnosti, vyvoláva v sťažovateľovi

stratu dôvery k tomuto orgánu a najmä bráni uspokojeniu pohľadávky sťažovateľa, v pozícií nového veriteľa, a to aj napriek tomu, že je držiteľom exekučného titulu. Jeho postavenie oprávneného z exekúcie vedenej pod sp. zn. 17 Er/78/05 (EX 702/05), je vo vzťahu k exekútorovi závislé od rozhodnutia Okresného súdu, na ktoré je naviazané aj reálne uspokojenie jeho pohľadávky a tým aj vymožitelnosť jeho súdom už raz priznaného práva. Sťažovateľ považuje nečinnosť Okresného súdu za vážny zásah do svojich majetkových práv a nevidí žiadnu inú možnosť ako sa domôcť nápravy, okrem podania sťažnosti na ústavný súd.

Sťažovateľ sa aktívne domáhal urýchlenia postupu v predmetnom konaní a vyčerpал všetky adekvátne prostriedky, na nastolenie právnej istoty svojho postavenia v predmetnom spore, majúci na mysli žiadosť zo dňa 15. 02. 2013, ako aj sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 06. 11. 2013. Do dňa podania tejto sťažnosti na ústavný súd, t. j. do dňa 30. 06. 2014, ubehlo už celkom 16 mesiacov od prvotného úkonu sťažovateľa, ktorým sa na Okresnom súde... domáhal nápravy nečinnosti Okresného súdu. Hoci Okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak skutočnosť, že predmetné rozhodnutie doposiaľ nie je právoplatné a vykonateľné bráni tomu, aby sťažovateľ mohol uplatňovať právo, vyplývajúce z exekučného titulu. V tejto súvislosti si dovoľujeme upozorniť, že Okresný súd spôsobuje sťažovateľovi stav právnej neistoty a najmä nemožnosť domôcť sa uspokojenia svojich majetkových, a už skôr judikovaných práv. Sťažovateľ je a aj bol v priebehu celého konania pripravený poskytnúť akúkoľvek súčinnosť, ktorú by Okresný súd vyžadoval na rozhodnutie o podanom návrhu na zmenu účastníka konania, no do dnešného dňa nebol k ničomu vyzvaný.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er/78/05 porušil základné právo... [sťažovateľa] zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj... právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

Okresnému súdu Nitra v konaní, vedenom pod sp. zn. 17 Er/78/05 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

[Sťažovateľovi]... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,00 Eur..., ktoré... je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Nitra je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 340,89 €.. v lehote pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že prieťahy v napadnutom konaní mu spôsobujú „trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky... V tejto sume sťažovateľ zohľadnil najmä dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci.“.

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 725/2014 z 28. októbra 2014 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a podpredsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a podpredsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil

od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podpredsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr. 1349/14 z 11. januára 2015, v ktorom poukázala na priebeh konania so zameraním sa na úkony okresného súdu, ktoré v napadnutom konaní vykonal. Uviedla, že uznesenie o zmene účastníka z 10. mája 2011 nebolo možné doručiť povinným v 1. až 3. rade. Po doručení predmetného uznesenia povinnej v 2. rade a povinnému v 3. rade okresný súd vykonával ďalšie šetrenia na účely doručenia uznesenia aj povinnému v 1. rade. V tejto súvislosti podpredsedníčka okresného súdu uviedla:

„Pobyt povinného v 1. rade ██████████ zostal neznámy, pričom ani lustráciou v registri obyvateľov sa jeho pobyt nepodarilo zistiť, nakoľko zadaných údajom nevyhovoval žiaden záznam. Ani na novú adresu povinného, oznámenú súdnym exekútorom sa rozhodnutie nepodarilo doručiť a zásielka sa dňa 11. 12. 2013 vrátila späť s údajom, že adresát je na uvedenej adrese neznámy. Dňa 18. 12. 2013 bolo súdu oznámené, že ██████████ je evidovaný ako ██████████, rodený ██████████, na adrese trvalého pobytu ██████████. Následne súd doručoval rozhodnutie povinnému na uvedenú adresu, avšak aj táto zásielka sa dňa 29. 7. 2014 vrátila späť s tým, že adresát je na tejto adrese neznámy. Súd preto vyzval matku povinného na oznámenie adresy pobytu jej syna a za účelom prípadného ustanovenia opatrovníka pre povinného v osobe jeho matky ju zároveň požiadal o udelenie súhlasu s ustanovením za opatrovníčku. Matka povinného nereagovala, avšak zároveň opätovnou lustráciou pobytu zo dňa 18. 11. 2014 bolo zistené, že povinný sa nachádza vo väzbe. Súd preto úpravou zo dňa 7. 1. 2015 nariadil doručiť rozhodnutie povinnému ██████████ rod. ██████████ do väzby. Uznesenie... bolo povinnému doručené dňa 8. 1. 2015 a po uplynutí lehoty na podanie odvolania bude možné vyznačiť právoplatnosť.

Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že súd vydal rozhodnutie o zmene účastníka na strane oprávneného v lehote 25 dní, avšak jeho právoplatnosť nebolo možné vyznačiť z dôvodu problémov s doručením povinným osobám, najmä povinnému v 1. rade, ktorý bol označený v návrhu ako ██████████, avšak až následným šetrením zo strany súdu

bolo zistené, že jeho súčasné priezvisko je [REDAKOVANÉ] a nie [REDAKOVANÉ], čo spôsobilo komplikácie pri doručovaní na v návrhu označené priezvisko [REDAKOVANÉ] ako aj pri zisťovaní pobytu cestou príslušných inštitúcií, keď bol označovaný pod nesprávnym priezviskom. Z dôvodu enormného zaťaženia exekučného oddelenia, kde evidujeme viac ako 90 tisíc prebiehajúcich exekúcií sa jednotlivé úkony smerujúce k zisťovaniu pobytu povinných vykonávali v dlhších časových intervaloch, čím došlo k narušeniu plynulosti konania.“

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podal svoje stanovisko k vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu v podaní 30. januára 2015, v ktorom uviedol:

„Sťažovateľ má za to, že je neprípustné, aby rozhodovanie o čiastkovej otázke právneho nástupníctva oprávneného trvalo od 08. 04. 2011, t. j. takmer 4 roky, hoci sa sťažovateľ opakovane domáhal urýchlenia postupu v predmetnom konaní. Tento stav, spôsobený nečinnosťou Okresného súdu Nitra, má za následok, že sťažovateľ sa stále nemôže domôcť uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky, čím je sťažovateľovi nepretržite spôsobovaný stav právnej neistoty.

Samotný Okresný súd vo svojom vyjadrení uznáva, že úkony smerujúce k zisťovaniu pobytu povinných sa vykonávali v dlhších časových intervaloch, a to z dôvodu enormného zaťaženia exekučného oddelenia.

Čo sa týka veľkého množstva exekučných vecí, na ktorej ďalej poukazuje Okresný súd, sťažovateľ sa pridrižiava toho názoru, že hoci je Okresný súd vyťažný, predmet podaného návrhu na zmenu účastníka konania nie je ničím špecifický a vzhľadom na svoju skutkovú a právnu povahu určite neodôvodňuje taký mimoriadne zdĺhavý priebeh konania. Navyiac podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, nadmerná zaťaženosť súdu neospravedlňuje zdĺhavý postup súdu znamenajúci zbytočné prietahy v konaní.“

II.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 17 Er 78/2005 ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

Okresnému súdu bolo 15. apríla 2011 doručené podanie súdneho exekútora, ktorým doručil návrh sťažovateľa na zmenu účastníka z 8. apríla 2011. Okresný súd o tomto návrhu rozhodol uznesením z 10. mája 2011 a následne doručoval toto uznesenie účastníkom konania. Dňa 3. októbra 2011 boli okresnému súdu vrátené nedoručené zásielky pre povinných v 1. až 3. rade s poznámkou, že adresáti sú neznámi. Súdny exekútor podal 11. októbra 2011 okresnému súdu žiadosť o opravu uznesenia z 10. mája 2011.

Dňa 4. decembra 2013 okresný súd zisťoval pobyt povinných v 1. až 3. rade prostredníctvom Mestského úradu v Nitre, registra obyvateľov Slovenskej republiky, Sociálnej poisťovne v Nitre, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre a Zboru väzenskej a justičnej stráže v Bratislave.

Vo vzťahu k povinnému v 1. rade bol výsledok zisťovania pobytu taký, že uvedené inštitúcie nemali záznam týkajúci sa uvedeného mena a priezviska.

Dňa 5. decembra 2013 okresný súd doručoval uznesenie povinným v 1. až 3. rade na adresy, ktoré mu oznámil súdny exekútor. Uznesenie okresného súdu bolo takto doručené povinnej v 2. rade a povinnému v 3. rade.

Okresný súd uznesením z 23. júla 2014 opravil záhlavie uznesenia z 10. mája 2011 tak, že uviedol správny dátum narodenia povinného v 3. rade.

Z vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu z 11. januára 2015 vyplýva, že uznesenie o zmene účastníka bolo povinnému v 1. rade doručené 8. januára 2015. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že uznesenie okresného súdu z 10. mája 2011 nadobudlo právoplatnosť 24. januára 2015.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 78/2005 pri rozhodovaní o jeho návrhu na zmenu účastníka.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Uvedené právne východiská možno primerane aplikovať aj v exekučnom konaní, preto podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého exekučného konania je vymoženie peňažnej pohľadávky s tým, že sťažovateľ namieta prieťahy v súvislosti s doručovaním uznesenia o zmene účastníka konania z 10. mája 2011.

Predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, nevyznačuje sa právnou a ani faktickou zložitou. Rovnaký záver sa týka aj konania o procesnom návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania z dôvodu singulárnej sukcesie.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Z hľadiska povahy napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo možné pripočítať na farchu sťažovateľa, prípadne povinných.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Postup okresného súdu v predmetnom štádiu exekučného konania v zásade možno hodnotiť ako efektívny a účelný – t. j. okresný súd vykonával primerané procesné úkony smerujúce k zisteniu pobytu povinných, a takto aj k zisteniu podmienok na prípadné ustanovenie opatrovníka povinným, ktorých pobyt sa nepodarí zistiť. Pri uvedenom postupe okresného súdu sa však vyskytli opakované obdobia nečinnosti s tým, že konanie o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania trvalo od apríla 2011 do 24. januára 2015, t. j. takmer štyri roky.

Pri hodnotení uvedených kritérií ústavný súd považoval za potrebné prihliadnúť na to, že v napadnutom exekučnom konaní sa vymáha pohľadávka voči povinným, ktorej právnym základom je zmluva o pôžičke z 27. novembra 1989. Bežným prvkom uvedeného zmluvného vzťahu je povinnosť dlžníkov informovať veriteľa o zmene napr. zamestnávateľa, zmene adresy trvalého pobytu a pod. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za relevantnú procesnú povinnosť účastníkov konania prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu (porovnaj § 101 ods. 1 OSP). V súdnom spise nie sú podania pôvodného veriteľa, prípadne sťažovateľa, ktoré by ozrejmovali aktuálny pobyt povinných. To, že okresný súd právoplatne nerozhodol o návrhu na zmenu účastníkov, nemohlo byť prekážkou pre takýto postup sťažovateľa alebo pôvodného veriteľa. Možno preto rozumne predpokladať, že ani oni sami nedisponovali relevantnými údajmi týkajúcimi sa pobytu povinných. Námietku sťažovateľa, že okresným súdom nebol vyzvaný na žiadnu súčinnosť,

nemožno akceptovať. Ak mal sťažovateľ objektívne takú možnosť, mohol a mal sám uviesť a predložiť relevantné skutočnosti vo svojich podaniach a prispieť tak k naplneniu účelu exekučného konania. Prekážkou nemohlo byť to, že okresným súdom nebol vyzvaný, prípadne že okresný súd právoplatne nerozhodol o jeho návrhu na zmenu účastníka konania. Dĺžka konania o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka bola takto spôsobená aj neznámym pobytom povinných. Uvedené skutočnosti a ich dôsledky boli objektívne a nemožno ich pripočítať výlučne na farchu okresného súdu.

Námietku sťažovateľa o tom, že okresný súd mal vykonať iné opatrenia – napr. ustanoviť opatrovníka účastníkom konania, rozhodnúť, že sa im budú doručovať písomnosti uložením v spise a pod., možno akceptovať len čiastočne. Občiansky súdny poriadok dáva možnosť konajúcemu súdu zvoliť viaceré opatrenia, pričom konkrétny výber príslušných procesných opatrení, ich načasovanie a postupnosť je vecou úvahy súdu. Jeho úlohou je dbať na procesné práva a povinnosti všetkých účastníkov, preto je tiež potrebné, aby konajúci súd zisťoval pobyt účastníkov konania. Rozsah a intenzita takéhoto šetrenia je v zásade vecou úvahy súdu, je ovplyvnená konkrétnymi okolnosťami predmetnej veci s tým, že by malo ísť o efektívne a vecne vykonávané šetrenie. Až takéto šetrenie súdu umožňuje záver o tom, či pobyt účastníka je neznámy a či možno takému účastníkovi ustanoviť opatrovníka, prípadne rozhodnúť o tom, že písomnosti určené tomuto účastníkovi sa budú doručovať uložením v súdnom spise. Procesný postup okresného súdu v tomto smere preto nemožno považovať sám osebe za neefektívny. Uvedené skutočnosti zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd síce rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, avšak neprikázal mu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prieťahov, pretože uznesenie okresného súdu o zmene účastníka konania z 10. mája 2011 bolo účastníkom konania doručené a nadobudlo právoplatnosť 24. januára 2015.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ požadoval finančné zadosťučinenie 1 000 €, pričom poukazoval na „trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky...“.

Ústavný súd nepovažoval za potrebné priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, za dostatočné považuje vyslovenie porušenia ním označených práv a tiež príkaz okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd prihliadol v prvom rade na okolnosti, ktoré uviedol v odôvodnení svojho nálezu v bode III. Ústavný súd prihliadol aj na to, že uvedená procesná situácia – to, že nebolo právoplatne rozhodnuté o účastníctve sťažovateľa v napadnutom konaní – nebráni tomu, aby judikovanú pohľadávku súdny exekútor vymáhal v prospech pôvodného veriteľa, resp. aby súdny exekútor využil zákonné prostriedky smerujúce voči povinným a ich majetku, prípadne príjmom, ktoré by zaistili budúce vymoženie judikovanej pohľadávky. Rozhodovanie o zmene účastníka nie je v zásade spôsobilé zmariť účel exekučného konania – naplnenie tohto účelu bude závislé od postupu súdneho exekútora v napadnutom konaní a tiež od bonity povinných. Sťažovateľ neuviedol také skutočnosti, ktoré by viedli k záveru, že v dôsledku rozhodovania okresného súdu o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka došlo k zmareniu účelu exekučného konania.

Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ tiež žiadal o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom, a to vo výške 340,89 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia sťažovateľa vo výške 340,89 € zodpovedá sume vypočítanej ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (za rok 2014) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 15 písm. a) a § 16 ods. 3 vyhlášky zvýšenú o 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2015